
	<p style="text-align: center;"> МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ Кафедра фінансів, банківської справи та страхування СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ </p>	 <p style="font-size: small;"> FINANCE BANKING INSURANCE </p>
---	--	---

Назва курсу	Фінансовий ринок
Викладач	Подплетній Валерій Володимирович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітньо-професійна програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»
Контактний телефон	+38(050)7578287
E-mail	podpletniyv@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки Форма контролю: екзамен Загальна кількість кредитів – 5, годин – 150, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 28 годин, самостійна робота – 94 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після викладання наступних дисциплін: Основи економічної теорії, Макроекономіка, Фінанси, Гроші та кредит

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є розкриття теоретичних і практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин. Ці знання необхідні майбутньому фахівцеві, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються на фінансовому ринку, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансового ринку.

Завдання навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» полягає у:

- визначенні місця фінансового ринку у фінансовій системі;
- обґрунтуванні необхідності функціонування фінансових інструментів як засобів взаємодії учасників ринку та розкриття особливостей обігу різних видів цінних паперів;
- визначенні суті інфраструктури фінансового ринку, її значення для забезпечення виконання ринком своїх функцій та виявлення особливостей діяльності професійних учасників, фондових бірж, посередників в Україні; розкриття основних відмінностей обігу різних видів цінних паперів; обґрунтування необхідності державного регулювання фінансового ринку з урахуванням специфіки економічного й соціального розвитку України.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

Інтегральну компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Сутність, структура та регулювання фінансових ринків			
1	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці. Фінансовий ринок та його сутність. Роль і місце фінансового ринку в економічній системі. Основні економічні суб'єкти фінансового ринку: домогосподарства, держава, підприємства, іноземний сектор. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок. Заощадження та інвестиції. Рух фінансових потоків в економіці. Формування нагромадження капіталу. Попит і пропозиція на фінансовому ринку та фактори, що на них впливають. Фінансові інструменти та їх різновиди. Класифікація фінансових інструментів. Функціональна та інституціональна структури фінансового ринку.	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати доповіді на тему: 2.1. Сутність фінансового ринку та його сегментація. 2.2. Класифікація фінансових ринків. 2.3. Функції та роль фінансового ринку в економічних процесах. 2.4. Сутність та види фінансових інструментів. 3. Презентації індивідуальних завдань. 4. Пройти тест в Moodle

	<p>Функції фінансового ринку. Забезпечення руху фінансових потоків, переливу вільних фінансових фондів (заощаджень) в інвестиції.</p> <p>Внутрішньогалузевий, міжгалузевий та міжнародний рух фінансових потоків.</p>		
2	<p>Тема 2. Регулювання фінансового ринку</p> <p>Законодавче регулювання та державне управління процесами на фінансовому ринку. Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні.</p> <p>Законодавство з питань регулювання фінансового ринку в Україні: концепція розвитку фінансового ринку, принципи обігу цінних паперів, захист прав інвесторів, формування і розвиток інфраструктури фінансового ринку. 8 Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Права та обов'язки інституціональних інвесторів. Захист прав емітентів і інвесторів. Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських позичок. Особливості формування нормативної бази грошового ринку і ринку банківських позичок. Правові норми захисту майнових прав інвестора на грошовому ринку. Саморегулюючі організації, їх функції та значення для розвитку фінансового ринку. Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.</p>	10	<ol style="list-style-type: none"> Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Завдання для СРС: <ol style="list-style-type: none"> Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання Державне регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання Внутрішнє регулювання фінансового ринку Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду Сучасні проблеми регулювання фінансового ринку, необхідність створення нової концепції регулювання Моделі реорганізації системи регулювання та нагляду в Україні в контексті євроінтеграційних процесі <ol style="list-style-type: none"> Презентації індивідуальних завдань. Пройти тест в Moodle
3	<p>Тема 3. Суб'єкти фінансового ринку</p> <p>Суб'єкти фінансового ринку та їх класифікація.</p> <p>Держава як суб'єкт фінансового ринку.</p> <p>Домогосподарства на фінансовому ринку. Місце нефінансових корпорацій на фінансовому ринку.</p> <p>Поняття фінансового посередництва та фінансових посередників, їх місце на фінансовому ринку.</p> <p>Сутність фінансових посередників та їх функції</p> <p>Класифікація фінансових посередників. Банківські установи на фінансовому ринку. Класифікація банків. Банківські об'єднання. Роль страхових компаній на фінансовому ринку. Інститути спільного інвестування, їх тип та види. Особливості діяльності лізингових компаній. Схема лізингового процесу. Факторингові компанії. Діяльність кредитних спілок. Недержавні пенсійні фонди. Ломбарди. Допоміжні фінансові установи (інфраструктурні учасники фінансового ринку).</p>	14	<ol style="list-style-type: none"> Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Завдання для СРС: <ol style="list-style-type: none"> Інфраструктура та її склад Класифікація фінансового посередництва Банківські посередники Небанківські фінансово-кредитні інститути Контрактні фінансові інститути Дати відповіді на питання для самоконтролю знань Презентації індивідуальних завдань. Пройти тест в Moodle
4	<p>Тема 4. Ризик і ціна капіталу</p> <p>Сутність ризику та причини його виникнення.</p> <p>Поняття і класифікація фінансових ризиків. Методи і оцінка ризику на фінансовому ринку. Методи управління фінансовими ризиками. Ризик і доходність цінних паперів. Розвиток теорій ризику.</p> <p>Причини появи та розвитку теорій ризику. Теорія Г. Марковіца – вибір раціонального (ефективного) портфелю що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінних паперів цінного паперу без ризику.</p> <p>Ризик систематичний і несистематичний.</p> <p>Ефективний портфель – ринковий. Модель оцінки капітальних активів та її фінансове значення.</p> <p>Можливості застосування моделі оцінки капітальних</p>	18	<ol style="list-style-type: none"> Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Завдання для СРС: <ol style="list-style-type: none"> Оцінка інвестиційних якостей фінансових посередників Визначення ставки дохідності або ціна капіталу Моделі оцінки фінансових інструментів Оцінювання облігацій Оцінювання акцій Дохідність операцій з фінансовими активами Модель оцінки капітальних активів

	активів в Україні. Модель арбітражного ціноутворення.		2.8. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків на фінансовому ринку 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
Змістовий модуль 2. Складові фінансового ринку			
5	Тема 5. Грошовий ринок Грошовий ринок як складова фінансового ринку. Функції грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Інструменти грошового ринку. Попит та пропозиція на грошовому ринку. Установлення цін на грошовому ринку. Роль Національного банку України як регулятора грошового ринку. Структура грошового ринку. Обліковий ринок, його суть і роль. Інструменти облікового ринку, їх види і характеристика. Поняття векселя, його призначення. Класифікація векселів. Прості векселі, їх характеристика. Переказні векселі: поняття, суб'єкти, особливості їх функціонування. Інкасування векселів. Акцепт і аваль векселів. Оплата і протест векселів. Операції з векселями. Депозитні операції банків. Види вкладів, їх характеристика. Міжбанківський ринок: поняття, роль. Міжбанківські депозити: поняття, механізм залучення. Суть і види міжбанківських кредитів, особливості їх надання. Економічний зміст операцій рефінансування Національного банку України. Види кредитів рефінансування НБУ.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дискусія на тему: «Сучасний стан і тенденції розвитку банківської системи України» 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
6	Тема 6. Валютний ринок Валютний ринок та його сутність. Структура валютного ринку. Функції валютного ринку. Суб'єкти валютного ринку та їх класифікація. Характерні риси суб'єктів валютного ринку. Об'єкт валютного ринку – валюта. Поняття конвертованої валюти. Класифікатор іноземних валют. Валютний курс. Теорія паритету купівельної спроможності. Види валютних курсів. Валютні операції та їх групування. Стратегія валютного арбітражу. Міжнародні розрахунки та їх форми. Основні інструменти валютного ринку. Форми впливу держави на організацію міжнародних розрахунків. Особливості валютного ринку в Україні.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Завдання для СРС: 2.1. Становлення національної та світової валютних систем 2.2. Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку 2.3. Валютний курс 2.4. Валютні операції. 2.5. Валютний трейдинг. 2.6. Прогнозування валютних курсів 2.7. Валютне регулювання та курсова політика центрального банку в сучасних умовах України 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
7	Тема 7. Ринок капіталів Основи організації ринку капіталів. Економічна роль ринку капіталів. Кредитний ринок як складова ринку капіталів. Функції кредитного ринку. Основні учасники кредитного ринку. Банківська система України та основні її функції. Основні форми кредитних відносин. Державний кредит та його призначення. Принципи банківського кредитування. Класифікація кредитів: кредити під заставу, кредити під гарантію, комерційні кредити. Кредитні рейтинги. Рейтинги якості кредиту.	14	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати презентацію на тему: Особливості функціонування ринку капіталів ... (обрати іншу країну світу). 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
8	Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів Причини появи та розвитку ринку похідних цінних	14	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.

	паперів. Сутність та види опціонних контрактів: довгий опціон кол, короткий опціон кол, довгий опціон пут, короткий опціон пут. Права та обов'язки продавця та покупця опціонного контракту. Результати угод для кожної зі сторін. Прості та складні опціонні стратегії на фондовому ринку. Опис опціонних стратегій: стелаж, стріп, стреп, спред (у різних комбінаціях). Форвардні контракти та їх особливості. Обов'язки продавця та покупця контракту. Види форвардних контрактів. Результати угод для кожної зі сторін. Ф'ючерсні контракти, їх значення, види. Обов'язки сторін. Роль кліринго-розрахункової палати біржі. Результати угод для кожної зі сторін. Свop-контракти, їх види та особливості використання. Поняття варантів, їх призначення.		2. Завдання для СРС: 2.1. Розкрийте економічну сутність організації та функціонування ринку похідних цінних паперів. 2.2. Розкрийте економічну сутність похідних цінних паперів. 2.3. Проаналізуйте основні засоби ринку похідних інструментів. 2.4. Дискусійні питання ринку похідних фінансових інструментів 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle
9	Тема 9. Фондовий ринок Загальна характеристика фондового ринку. Фінансові інструменти за основними сегментами ринку. Принципи, завдання та функції фондового ринку. Основні напрямки розвитку фондового ринку. Роль фондового ринку в системі економічного механізму держави. Ознаки класифікації фондового ринку. Сектори фондового ринку. Первинний та вторинний ринки. Учасники фондового ринку та їх професійна діяльність. Основні цілі суб'єктів фондового ринку. Види професійної діяльності фондового ринку. Основні операції фондового ринку.	18	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Завдання для СРС: 2.1. Класифікація фондових ринків 2.2. Фінансові інструменти фондового ринку 2.3. Інвестиційні стратегії на фондовому ринку 2.4. Національна депозитарна система 3. Дискусія на тему: Сучасний фондовий ринок України: проблеми та шляхи їх вирішення. Стратегії розвитку 4. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 5. Презентації індивідуальних завдань. 6. Пройти тест в Moodle
Змістовий модуль 3. Біржові інструменти та операції з ними			
10	Тема 10. Цінні папери як головний інструмент фінансового ринку Сутність цінних паперів і їх місце на фінансовому ринку. Характеристика акцій та механізм їх функціонування. Права та обов'язки емітентів та інвесторів (власників) акцій. Порядок випуску та розміщення акцій. Класифікація акцій за різними ознаками. Характеристика простих і привілейованих акцій. Облігації, їх види та роль в економіці. Класифікація облігацій. Ринок державних облігацій. Муніципальні облігації та їх особливості. Облігації корпорації. Емісія, реєстрація та розміщення облігацій. Дохідність облігацій. Роль інвестиційних сертифікатів і приватизаційних паперів у функціонуванні фінансового ринку. Формування портфеля цінних паперів.	16	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Підготувати презентацію на тему: «Класифікація цінних паперів», «Інвестиційні властивості цінних паперів» 3. Розв'язання практичних завдань 4. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 5. Пройти тест в Moodle
11	Тема 11. Фондова біржа та біржові операції Основи організації та роботи біржі. Біржовий статут і правила біржі. Біржовий комітет, члени біржі. Котирувальна комісія. Лістинг, основні вимоги та умови на біржі. Включення до курсового бюлетеня та реєстрація. Брокери, дилери, спеціалісти на фондовій біржі. Види біржових наказів та угод. Накази на купівлю і продаж. Виконання наказів. Встановлення цін. Кліринг. Клірингові банки. Біржовий бюлетень, його значення для організації торгівлі. Біржові індекси, їх значення. Індекси	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 1. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 2. Презентації індивідуальних завдань. 3. Пройти тест в Moodle

	зарубіжних фондових ринків: Dow Jones, Standard and Poors, DAX. Міжнародні індекси. Індекси Міжнародної фінансової корпорації (IFC): IFC Frontier, IFC Global, IFC Investable. Включення України до індексу IFC Frontier на базі індексу ПФТС. Фондові індекси України: Кодекс-брок, Wood-15, ProU-50, Індекс ПФТС. Позабіржова торгівля. Національна асоціація дилерів з цінних паперів у США як регулятор торгівлі на позабіржовому ринку. Автоматичні котирування Національної асоціації дилерів з цінних паперів у США NASDAQ, її правила, норми ділової поведінки. Розвиток позабіржової торгівлі в Україні. Позабіржова фондова торговельна система (ПФТС). Організація торгівлі цінними паперами. Лістинг, кліринг ПФТС.		
Разом		150	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнотехнічному національному технічному університеті.

При контролі на лекційних та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах з доповідями-презентаціями та при підготовці індивідуальних завдань; правильність написання тестів; результати поточного опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань.

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- самостійність виконання завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Схема нарахування балів за видами робіт

Види робіт	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, необхідних для одержання здобувачем максимальної кількості балів протягом семестру	Максимальна кількість балів, яку можливо отримати протягом семестру за видом роботи	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Розв'язання розрахункових практичних завдань	5	2 завдання	10	5 балів	5 балів
Поточне опитування («перевернутий клас»)	5	2 відповіді	10	5 балів	5 балів
Доповіді-презентації на практичних заняттях	5	2 доповіді-презентації	10	5 балів	5 балів
Тестування	5	4 тести	20	10 балів	10 балів
Підготовка індивідуальних завдань	5	2 індивідуальні завдання	10	5 балів	5 балів
Разом			60 балів	30 балів	30 балів

Участь в поточному опитуванні, доповідь-презентації на практичних заняттях, підготовка індивідуальних завдань оцінюється у 5 балів за:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;

- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;
- засвоєння питань програми курсу відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь знижується на 1 бал, якщо не виконано дві вимоги до відповіді на вищій бал.

Відповідь оцінюється у 0 балів за неготовність до заняття.

При виконанні тестування здобувач виконує тест з теми дисципліни, який складається з 10 тестових питань, що оцінюються в 0,5 бали кожне.

При розв'язуванні практичних задач здобувач може отримати:

5 балів – ставиться, якщо практичне завдання розв'язано вірно;

4 бали – ставиться, якщо в практичному завданні допущені незначні помилки;

3 бали – якщо завдання розв'язано вірно не менше 50% обсягу завдання;

2 бали – якщо завдання розв'язано вірно менше половини обсягу завдання;

1 бал – якщо завдання розв'язано вірно не менше 25% обсягу завдання;

0 балів - якщо завдання не виконано або виконано невірно.

Протягом семестру здобувач може отримати максимум 60 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 30 балів, за другий рубіжний контроль – 30 балів, 40 балів виносяться на іспит. Іспит проводиться у вигляді тесту, що складається із 40 тестових питань, кожне з яких оцінюється в 1 бал.

Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на екзамені, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно»).

Для переводу підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, у семестрову оцінку за національною шкалою та в залікову оцінку за шкалою ЄКТС використовується шкала.

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (екзамен)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота		1-34

Рівень знань здобувачів вищої освіти за національною шкалою відповідає таким критеріям:

– «відмінно» – здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– «добре» – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

– «задовільно» – здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– «незадовільно» – здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, наукове мислення відсутнє, практичні навички не сформовані.

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Алескерова Ю.В. Фінансовий ринок: підручн. Хмельницький, 2019. 324 с.
2. Онишко Св.В., Онишко С. В., Новицький В. А. Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації ~ Regulation of financial markets under globalization : навч. посібн. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 306 с.
4. Ринок фінансових послуг: підручн. / Приказюк Н.В., Лютий І.О., Пікус Р.В., Рожко О.Д. та ін.; за ред. Н.В. Приказюк. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2019. 757 с.
5. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf
6. Фінансовий ринок: підручник: у 2 т. / Коваленко Ю.М., Ковернінська Ю.В., Онишко С.В., Кужелєв М.О. та ін.; кер. авт. кол. і наук. ред. Ю.М. Коваленко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 830 с.
7. Фінансовий ринок: навч. посібн. / Арутюнян С. С., Добриніна Л.В. та ін.; за заг. ред. Арутюнян С.С. Київ : Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
8. Фінансовий ринок: навч. посібн. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І.Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.

Додаткові:

1. Благун І.І. Фінансовий ринок України - сучасний погляд на сутність поняття. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2019. № 2. С. 13-20
2. Богріновцева Л. М., Ключка О. В. Моделі ціноутворення фінансових опціонів як інструментів хеджування ризиків. *Бізнес Інформ*. 2019. № 2. С. 390-395
3. Богріновцева Л.М. Фінансова безпека ринку цінних паперів: проблеми та перспективи. *Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 27 лютог. 2019 р. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. С. 38-40
4. Богріновцева Л.М., Блохіна М.М. Фінансові інновації: розвиток ринку FINTESN. *Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України*: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 березня 2020 р. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. С. 8283
5. Богріновцева Л.М., Вергелюк Ю.Ю. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. №31. С.174-179.
6. Богріновцева Л.М., Ключка О.В. До питання визначення сутності ризик-менеджменту в банках. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. №12 (210). С. 134-141
7. Вергелюк Ю.Ю. Фінансова безпека кредитного ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 11. С. 31-36.
8. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 466 с.

(Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 110).

9. Коваленко Ю. М. Економіка фінансового сектору: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.

10. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами: підруч.: у 2-х ч. Ірпінь: ДФСУ, 2019. Ч. 1. 498 с.; Ч. 2. 442 с.

11. Козій Н. С., Синиця О. О. Інфраструктура фінансового ринку України в умовах цифрової економіки. *Економічний простір*. 2020. №154. С. 156-160.

12. Чуницька І. І. Напрями нарощування і реалізації інфраструктурного потенціалу фінансового ринку у довгостроковій перспективі. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 41-49

13. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. 2022. Vol. 2022 (2022). URL: <https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>

Законодавчі та нормативні документи:

1. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6>

2. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

3. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. - № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text>

4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14>.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» від 30 лист. 2001 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>

6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудн. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 верес. 2019 р. № 79-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>

8. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30 жовт. 1996 р. №448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

9. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05 липн. 2012 р. № 5080-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.

10. Про кредитні спілки: Закон України від 20 груд. 2001 р. № 2908-III. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14#Text>.

11. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1057-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=5>

&nreg=1057-15.

12. Про фінансовий лізинг: Закон України від 4 лют. 2021 р. № 1201-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>

13. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02. 2019.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfm.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua/>.

6. Інформаційно-аналітичний портал рейтингового агентства «Рюрік». URL: <http://rurik.com.ua/mam-defintions.html>.

7. Інформаційно-аналітичний портал рейтингового агентства «Кредитрейтинг». URL: <http://www.credit-rating.ua/ua/about-rating/terms/>

8. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua/shkala-kred-reit.htm>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ФБСС, Протокол №1 від «29» серпня 2023 р.